

LEMPÄÄLÄN VESI LIIKELAITOS TOIMINTAKERTOMUS 2016

Lempäälä 2.3.2017

Sisällysluettelo

LEMPÄÄLÄN VESI -LIIKELAITOS.....	3
YLEISKATSAUS.....	3
TOIMINTA-AJATUS, STRATEGIA JA ORGANISAATIO	4
MAKSUT JA TAKSAT	6
TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	9
TALOUSVESI	11
JÄTEVESI	16
INVESTOINNIT	20
SELONTEKO SISÄISESTÄ VALVONNASTA JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	24
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	25
LIITETIEDOT.....	29
LEMPÄÄLÄN VESI -LIIKELAITOKSEN TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN 1.1.-31.12.2016	33
HULEVESI	34
ALLEKIRJOITUKSET	37

LEMPÄÄLÄN VESI -LIIKELAITOS

YLEISKATSAUS

Rakentaminen on Lempäälässä selvästi rauhoittunut huippuvuosista. Vuonna 2016 oli kuitenkin nähtävissä merkkejä piristymisestä, koska esimerkiksi vesihuollon liittymismaksutuotoissa päästiin yli budjetoitujen summien. Positiivisen kehityksen mahdollisti erityisesti piristynyt toimitilojen rakentaminen Marjamäen suunnalla. Vesihuoltoverkostojen rakentamismäärä pysyi kuitenkin edelleen varsin maltillisella tasolla.

Vuonna 2016 tehtiin päätös, että Lempäälä on mukana Pirkanmaan keskuspuhdistamo-hankkeessa. Tavoitteena on, että vuoteen 2030 mennessä kaikki Lempäälän jätevedet käsitellään Sulkavuoren keskuspuhdistamossa. Päätöksen myötä Lempäälässä täytyy mm. investoida jäteveden siirtolinjaan nykyisen puhdistamon ja Sääksjärven välille. Siirtolinjan rakentamisen yhteydessä on mahdollista parantaa vesijohdon yhteyksiä ja toteuttaa myös yhteistyöhankkeita. Syksyllä käynnistetiinkin osuuden Kiimakallio - Varastotie suunnittelu yhteistyössä Lempäälän Lämmön kanssa. Osuus on tarkoitus toteuttaa vuosina 2018 - 2019.

Vesihuoltolaki on keskeisin vesihuollon toimintaa sääntelevä laki. Vesihuoltolain sekä maankäyttö- ja rakennuslain uudistamista koskevat lait astuivat voimaan syyskuun 2014 alussa. Vuoden 2016 aikana jatkettiin uudistuneiden lakien toimeenpanoa ja ohjeistusta. Vesihuollon häiriötilanteita koskevat varautumissuunnitelmat piti vesihuoltolaitoksilla olla tehtyinä vuoden 2016 loppuun mennessä. Lisäksi vesihuoltolaitosten tuli saattaa tiedot verkostojen sijainnista sähköiseen muotoon vuoden 2016 loppuun mennessä. Kuntien tuli esittää ennen 1.9.2014 hyväksytyt vesihuoltolaitosten toiminta-alueet ja eräitä muita alueita kartalla samassa ajassa. Lempäälässä edellä mainitut asiat on saatu järjestykseen vaaditussa määräajassa. Vuoden 2016 aikana tehtiin hulevesiasioihin liittyvät päätökset Lempäälässä. Kunta otti käyttöön myös hulevesimaksun.

Terveystensuojelulain marraskuussa 2016 voimaan astunut muutos edellyttää aiempaa selvemmin riskiperusteista talousveden laadunvalvontaa. Lain mukaan ”talousvettä toimittavan laitoksen omavalvonnan ja talousveden laadun valvonnan on perustuttava veden terveydelliseen laatuun vaikuttavien riskien arviointiin ja hallintaan. Riskinarviointi on tehtävä toiminnan harjoittajien ja viranomaisten välisenä yhteistyönä.” Riskienhallinnan työkaluja ei suoraan määrätä lainsäädännössä, mutta käytännössä tämä johtanee sosiaali- ja terveysministeriön verkkopohjaisen WSP-työkalun käyttöön ottamiseen useimmilla vesihuoltolaitoksilla. Talousveden laadun valvontaa koskeva lain 20 § tulee voimaan 27 päivänä lokakuuta 2017. Lempäälän Vedessä WSP:n laatiminen aloitettiin marraskuussa 2016.

Vuoden 2016 loppupuolella aloitettiin tekemään selvitystä vesihuollon yhteistyön tiivistämisestä Vesilahden kanssa. Kevään 2017 aikana tehdään mm. ratkaisu, että perustetaanko vesihuoltoon Lempäälän ja Vesilahden yhteinen vesihuoltoyhtiö vai jatketaanko nykyisellä toimintamuodolla.

Lempäälässä 31.12.2016

Toimitusjohtaja Lasse Sampakoski

TOIMINTA-AJATUS, STRATEGIA JA ORGANISAATIO

Lempäälän Vesi – liikelaitoksen johtokunta vahvisti kokouksessaan 12.6.2014 Lempäälän Vesi – liikelaitoksen toiminta-ajatuksen ja strategian.

Toiminta-ajatus

Lempäälän Vesi -liikelaitos huolehtii toiminta-alueellaan laadukkaasta vesihuollosta yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja ympäristöä arvostaen.

Arvot

- Toimintavarmuus
- Hyvälaatuinen vesi
- Asiakaslähtöinen palvelu
- Vastuullinen toiminta ympäristöstä huolehtien
- Hyvinvoiva, osaava ja motivoitunut henkilöstö

Visiot

- Toimintavarmuuden parantaminen
- Toiminnan ja henkilöstön jatkuva kehittäminen
- Asiakkaat huomioiva laadukas palvelu
- Seutukunnalla yhteistyötä tekevä itsenäisesti toimiva laitos

Lempäälän Vesi -liikelaitoksen johtokunta

Kunnanvaltuusto valitsi kokouksessaan 27.3.2013 § 48 Lempäälän Vesi -liikelaitoksen johtokuntaan seuraavat jäsenet:

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Nurminen Mikko	Jokela Lea
Matintupa Annele	Hämäläinen-Ylikahri Maikki
Grönfors Tuula	Heinonen Ari
Hakala Heikki	Tolonen Kari
Niemi Veijo	Jakovuori Reijo

Kunnanvaltuusto valitsi yksimielisesti Lempäälän Vesi -liikelaitoksen puheenjohtajaksi Mikko Nurmisen ja varapuheenjohtajaksi Annele Matintuvan.

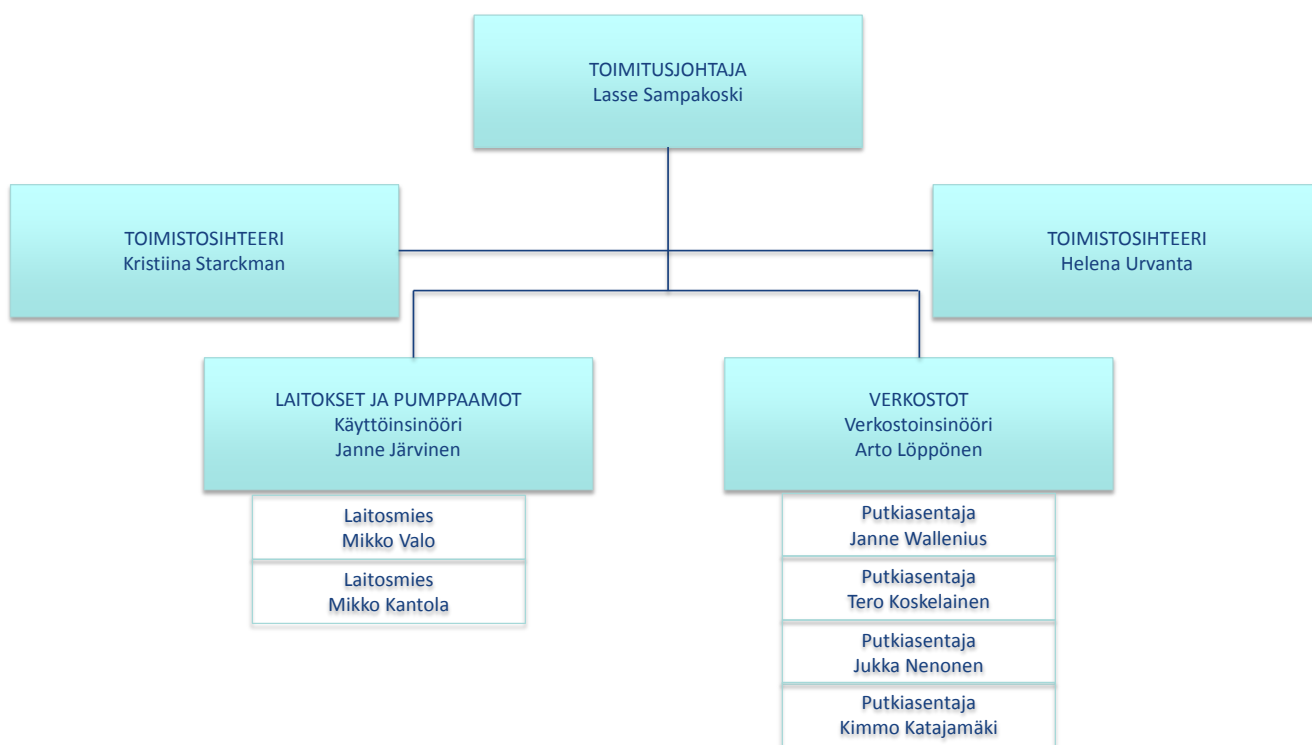
Vuoden 2015 alussa Tuula Grönfors vaihtui Saana Raatikaiseen.

Henkilöstö

Lempäälän Vesi- liikelaitoksen palveluksessa oli 11 vakinaista työntekijää 2016 lopussa. Tämän lisäksi lyhytaikaisia harjoittelijoita oli vuoden aikana kolme kappaletta sekä yksi työelämäkuntoutuja.

Henkilöstö väheni vuoden aikana yhdellä eläköitymisen johdosta. Kuvassa 1 on esitetty Lempäälän Vesi -liikelaitoksen organisaatiokaavio 31.12.2016. Käyttöinsinöörin ja laitosmiesten vastuulla ovat jätevesipumppaamot, vedenottamot sekä raakavesilaitokset. Verkostoinsinöörin ja putkiasentajien vastuulla ovat verkostojen kunnossapitotyöt, liitosten tekemiset ja vesimittariasennukset ja pienet rakennuskohteet.

Koko laitoksen johdossa on toimitusjohtaja apunaan kaksi toimistosihteerä. Toisen toimistosihteerin työpanosta myytiin tekniselle toimelle vuonna 2016.

MAKSUT JA TAKSAT

Veden ja jäteveden käyttömaksut

- Vesi 1,53 €/m³ (alv 0 %)
- Vesi 1,90 €/m³ (alv 24 %)
- Jätevesi 2,16 €/m³ (alv 0 %)
- Jätevesi 2,68 €/m³ (alv 24 %)

Vesihuoltolaitoksen perusmaksut

Perusmaksuvyöhyke	Mittarikoko	Vesi €/kk (alv 24 %)	Jätevesi €/kk (alv 24 %)	Hulevesi €/kk (alv 24 %)
1. Lempäälä				
	15 - 20 mm	4,36	5,00	1,58
	21 - 40 mm	16,56	19,08	6,08
	yli 40 mm	46,34	52,95	17,21
2. Entinen Miemolan vh-osuuskunnan alue				
	15 - 20 mm	6,45	7,39	
	21 - 40 mm	24,51	28,23	
	yli 40 mm	68,58	78,37	
3. Entinen Säijänmaan vesiosuuskunnan alue				
	15-40 mm	33,02		

Liittymismaksu

Liittymismaksuihin lisätään voimassa oleva arvonlisävero.

Vesihuoltolaitoksen liittymismaksu määräytyy kiinteistön käyttötarkoituksen, laajuuden ja palveluiden käytön perusteella seuraavasti:

$$L = k * A * p * yL$$

A = kiinteistöllä olevien rakennuslupien mukainen kerrosala

(Kiinteistöillä olemassa olevia rakennuksia, joiden käyttötarkoitus ei edellytä liittymistä verkostoon ja joiden rakennuslupa on myönnetty ennen 1.1.2008, ei huomioida liittymismaksujen laskennassa.)

p = palvelukerroin

Jos kiinteistö liittyy vesijohtoon, jätevesiviemäriin ja hulevesiviemäriin, palvelukerroin on 1,0. Osakertoimet ovat:

- Vesi 0,40
- Jätevesi 0,45
- Hulevesi 0,15

k = kiinteistötyypin mukainen kerroin

- Omakotitalo tai paritalo 5,5
- Rivitalo tai kerrostalo 4
- Muut 3
- Vähän vettä käyttävä teollisuusrakennus, tuotanto- ja varastotilat 2,5

Vähän vettä käyttävällä teollisuusrakennuksella tarkoitetaan laitosta, joka ei käytä vettä prosessissaan ja jonka tuottama vesi on laadultaan asumajäteveden kaltaista. Toimisto- ja sosiaalitilojen osalta noudatetaan myös vähän vettä käyttävissä teollisuusrakennuksissa kerrointa 3. Muiden teollisuusrakennusten osalta käytetään aina kerrointa 3.

yL = liittymismaksun yksikköhinta 5,87 euroa/k-m² (alv 0 %)

Omakoti- ja paritalojen liittymismaksut määräytyvät osin suoraan kiinteistön rakennusluvan mukaisen kerrosalan ja palveluiden käytön mukaan:

Kerrosala ≤ 120 liittymismaksu yht 3874,20 € (alv 0 %):

- Vesijohto 1549,68 € (alv 0 %)
- Jätevesiviemäri 1743,39 € (alv 0 %)
- Hulevesi 581,13 € (alv 0 %)

Kerrosala > 120

- $L = k \cdot S \cdot p \cdot yL$

Vapaa-ajan rakennukset rinnastetaan liittymismaksun osalta omakotitaloihin.

Lisäksi käytössä on alueellisesti korotettu liittymismaksu.

Korotetun liittymismaksun alue 1: Luodonniemen alue.

- Kiinteistön liittymismaksun on Luodonniemen alueella aina vähintään 8168,20 € (alv. 24 %). Kerrosalan 240 m² ylittävältä osuudelta liittymismaksu määritetään vesi- ja jätevesimaksutaksan kohdan mukaisesti.

Korotetun liittymismaksu alue 2: Pyhällöntien alue.

- Kiinteistön liittymismaksu on Pyhällöntien alueella aina vähintään 10.856,00 € (alv. 24 %).

Korotetun liittymismaksun alue 3: Saarikontien alue

- Kiinteistön liittymismaksu on 7.055,50 € (alv. 24 %), mikäli kiinteistö on aiemmin liittynyt vesijohtoon. Muussa tapauksessa liittymismaksun suuruus on aina 10.403,00 € (alv. 24 %) riippumatta palvelujen käytöstä.

Korotetun liittymismaksun alue 4: (ent. Miemolan vh-osuuskunnan alue)

- Kiinteistön liittymismaksu on aina entisen Miemolan vh-osuuskunnan alueella vähintään 9.735 € (alv. 0 %) eli 12.071,41 € (alv. 24 %). Kerrosalan 240 m² ylittävältä osuudelta liittymismaksu määritetään vesi- ja jätevesimaksutaksan mukaisesti.

Korotetun liittymismaksun alue 5: (ent. Säijänmaan vesiosuuskunnan alue)

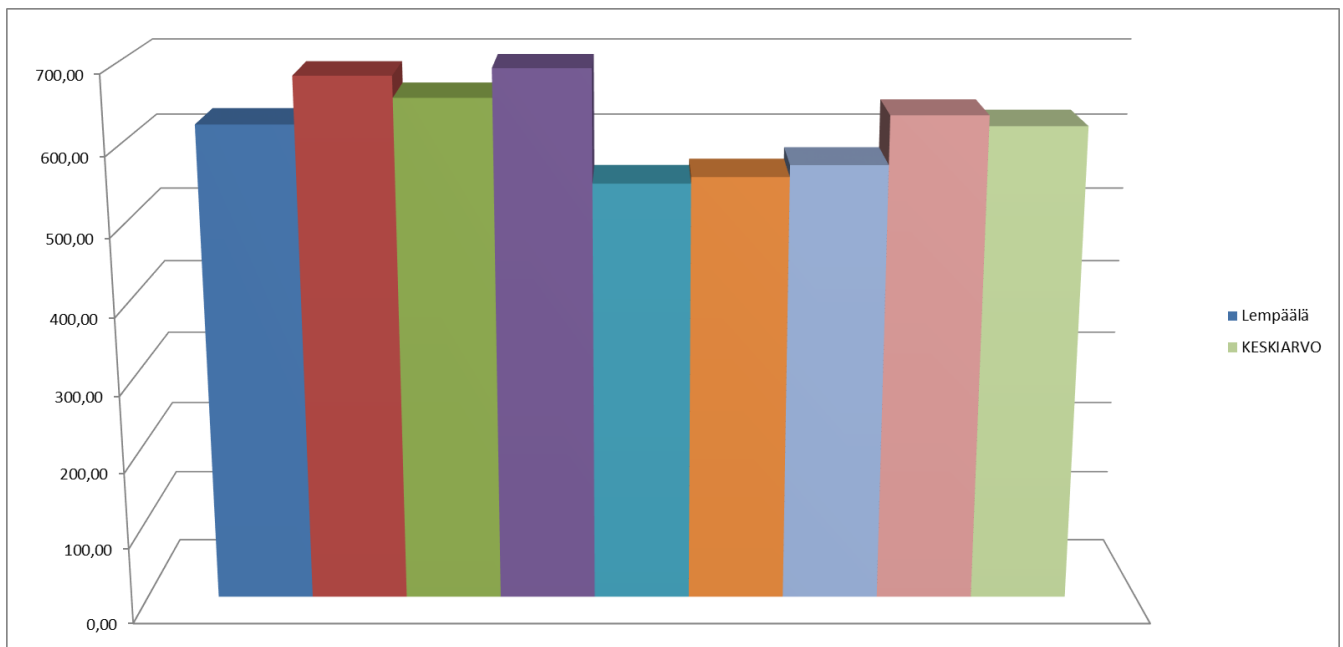
- Kiinteistön liittymismaksu on aina entisen Säijänmaan vesiosuuskunnan alueella vähintään 5.000,00 € (alv. 0 %) eli 6.200,00 € (alv. 24 %). Kerrosalan 240 m² ylittävältä osuudelta liittymismaksu määritetään vesi- ja jätevesimaksutaksan mukaisesti.

Edellä olevien maksujen lisäksi peritään maksuja mm. seuraavasti:

- Tonttijohtomaksu
- Tonttijohtojen rakentamismaksut yleisellä alueella
- Tonttijohtojen saneerauskustannukset
- Vesimittarin tarkistusmaksu
- Liittymän sulkumaksu
- Sammutusvesilaitteistoista perittävät maksut
- Sakokaivolietteen – ja umpikaivolietteen vastaanottomaksu

Lempäälän Vesi -liikelaitoksen taksat ovat lähialueen maksujen keskiarvon tasolla.

Vertailu 3-henkisen perheen arvioitujen vesimaksujen suuruudesta v. 2015, jos vedenkäyttö on noin 150 m³ vuodessa. Keskiarvossa on mukana Lempäälän lisäksi seitsemän muuta lähialueen vesihuoltolaitosta. Hinnat alv 0 %.

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet

TOIMINTAVARMUUS – Ilmoittamattomien vesikatkoksten minimoiminen.

- Mittari: Ilmoittamattomat vesikatkokset vuodessa (tavoite alle 10 vuodessa).
- Vastaus tavoitteeseen: Varsinaisia ilmoittamattomia vesikatkoksia oli vuoden 2016 aikana 7 kappaletta.

TOIMINTAVARMUUS – Laskuttamattoman veden määrän pitäminen mahdollisimman alhaisena.

- Mittari: Laskuttamaton vesi enintään 16 % verkostoon pumpatusta vesimäärästä.
- Vastaus tavoitteeseen: Laskuttamaton vesi oli 12,1 % vuonna 2016 verkostoon pumpatusta vesimäärästä.

TOIMINTAVARMUUS – Vuosittainen kriisinhallintaharjoitus (vaihtuva teema).

- Mittari: Vähintään 1 harjoitus / vuosi.
- Vastaus tavoitteeseen: Vuoden 2016 aikana järjestettiin 1 kriisinhallintaharjoitus, jolloin harjoiteltiin käytännössä vedenottamon toimintaa varavoiman avulla.

HYVÄLAATUINEN VESI – Talousveden laadun turvaaminen.

- Mittari: Talousvesi täyttää jokaisella tarkkailukerralla talousveden laatuvaatimukset (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (461/2000))
- Vastaus tavoitteeseen: Talousveden laatuvaatimukset ovat täyttyneet lukuun ottamatta yhtä tarkkailukertaa, jolloin rauta- ja mangaanin arvot ylittyivät.

HYVÄLAATUINEN VESI – Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttaminen.

- Mittari: Toimenpiteitä / vuosi.
- Vastaus tavoitteeseen: On toteutettu mm. selvitys vedenhankintaan liittyen ja pidetty palaveri ympäristövalvonnan ja Ely-keskuksen kesken.

ASIAKASLÄHTÖINEN PALVELU – Tiedottamisen tehostaminen.

- Mittari: Somen käyttöönotto / päivitys säännöllisesti sekä toimintakertomuksen julkaiseminen ja jakelu
- Vastaus tavoitteeseen: Liikelaitoksen Facebook-sivut ja Twitter-tili ovat käytössä. Somea on päivitetty 1,5 viikon välein. Lempäälän Vesi –liikelaitoksen toimintakertomus on julkaistu ja jakelu on toteutettu nettisivujen kautta.

VASTUULLINEN TOIMINTA YMPÄRISTÖSTÄ HUOLEHTIEN – Jätevedenpuhdistuksen puhdistusteho.

- Mittari: Fosfori 95 %, BHK 95 %, Typpi 60 %
- Vastaus tavoitteeseen: Jätevedenpuhdistuksen puhdistustehossa (Fosfori ja BHK) on päästy tavoitteisiin lukuun ottamatta yhtä tarkkailukertaa toukokuussa, jolloin kokonaisfosforin tavoitetasosta jäätiin hieman. Typenpoiston osalta puhdistustehoon 60 % päästiin kesäkuun loppupuolella tulevan veden lämpötilan noustessa yli 12 asteen.

VASTUULLINEN TOIMINTA YMPÄRISTÖSTÄ HUOLEHTIEN – Laskuttamattoman jäteveden määrän pitäminen mahdollisimman alhaisena.

- Mittari: Laskuttamaton jätevesi enintään 38 % käsitellystä jätevedestä.
- Vastaus tavoitteeseen: Laskuttamaton jätevesi oli 37,1 % vuonna 2016 käsitellystä jätevedestä.

HYVINVOIVA, OSAAVA JA MOTIVOITUNUT HENKILÖSTÖ – Työhyvinvointiin, työturvallisuuteen ja ammatilliseen osaamiseen panostaminen.

- Mittari: Vähintään 1 kurssi/hlö/vuosi.
- Vastaus tavoitteeseen: Kaikki työntekijät lukuun ottamatta yhtä ovat käyneet vähintään yhden kurssin vuonna 2016.

Keskeiset määräraha- ja tavoitepoikkeamat sekä niiden

Käyttömaksujen osalta tuottoja kertyi noin 8.000 € budjetoitua enemmän. Perusmaksutuottoja kertyi hieman yli 45.000 € budjetoitua enemmän. Rakentamisen piristymisen ansiosta liittymismaksutuloja kertyi noin 35.000 € budjetoitua enemmän. Yhteistoimintakorvauksissa veden myynti naapurikunnille oli arvioitua hieman suurempaa, joten tuottoja niistä kertyi noin 15.000 € budjetoitua enemmän. Muut liiketoiminnan tuotot jäivät budjetoidusta summasta noin 35.000 €, koska laskutettavia töitä oli suunniteltua vähemmän. Yhteenlaskettuna toimintatuottoja kertyi 68.000 € budjetoitua enemmän.

Toimintakulujen osalta jäteveden käsittelyssä kemikaalikustannukset ylittivät budjetoidun määrärahan noin 50.000 €:lla. Kemikaaliannostelu oli pidettävä budjetoitua korkeammalla tasolla, jotta jäteveden puhdistuksessa päästään riittävälle tasolle. Palveluiden oston kustannuksia lisäsi myös yli 30.000 €:lla viemäritulvien aiheuttamien vaurioiden korjaus.

Kokonaisuutena Lempäälän Vesi -liikelaitoksen tulos on 212.165 € ylijäämäinen. Tulos on noin 40.000 € budjetoitua heikompi.

Suoritteet

	2016	2015	2014	2013
Vesijohtoverkosto				
Kokonaispituus km	291	257	254	247
Verkostoon pumpattu vesimäärä, m ³	1 268 062	1 264 366	1 338 912	1 357 775
Laskutettu vesimäärä m³				
Asiakkat	855 196	858 087	844 190	824 112
Lempäälän kunta	50 364	48 275	54 345	52 373
Muut kunnat	175 828	173 638	191 931	209 207
Osuuskunnat	29 483	33 829	31 688	28 515
Jätevesiviemäri				
Kokonaispituus km	242	237	223	221
Käsitelty jätevesimäärä, m ³	1 590 155	1 598 531	1 433 108	1 642 655
Laskutettu vesimäärä m³				
Asiakkat	820 438	844 288	829 783	809 059
Lempäälän kunta	48 931	46 774	50 542	51 254
Vesilahti	134 952	140 528	140 274	122 134
Osuuskunnat	30 700	33 829	31 546	29 091

TALOUSVESI

Talousveden hankinta

Lempäälän Vesi -liikelaitos ostaa raakavettä Valkeakoskelta, Tampereelta ja HS-Vedeltä sekä pumpppaa vettä kolmelta omalta pohjavedenottamolta. Omista ottamoista saadun veden määrä oli 32,96 % kaikesta verkostoon pumpatusta vedestä.

Valkeakoskelta hankittava vesi johdetaan Lempäälän vesijohtoverkkoon Sotavallan vedenottamon kautta, jossa vedet sekoittuvat toisiinsa ennen verkostoon johtamista. Valkeakoski ottaa raakavetensä Mallasvedestä ja käsittelee veden Tyrynlahden vedenottamolla. Omilla pohjavedenottamoilla vesi alkaloidaan ja lisäksi vesi desinfioidaan UV-käsittelyllä. Pohjavedenottamoilla on lisäksi valmius liuosmaisen kloorin syöttöön. Valkeakosken suunnalta pumpattava vesi, joka kokonaisuudessaan menee Sotavallassa UV-käsittelyn läpi, kulutetaan pääasiassa Hakkarin painepiirissä.

Tampereelta vettä hankitaan Sääksjärven painepiiriin. Vesi johdetaan suoraan vesijohtoverkkoon Rajasillan paineenkorotusaseman kautta. Vesi on pääosin Roineesta otettua ja Ruskon vedenpuhdistuslaitoksella käsiteltyä pintavettä.

Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy:lta (HS-Vesi) veden ostaminen aloitettiin syyskuussa 2015, keväällä 2015 allekirjoitettuun sopimukseen perustuen. Vesi johdetaan Akaan Viialasta Vesilahden Koskenkylän kautta Lempäälän Hulauteen. Aiemmin samaa yhteyttä pitkin myytiin vettä Akaassa operoivalle HS-Vedelle.

Ostetun veden ja omista ottamoista saadun veden määrät vuonna 2016

	m3	m3 / päivä
Ostettu vesi		
Valkeakoski	302 144	828
Tampere	465 847	1 276
HS-Vesi	82 089	225
Yhteensä	850 080	2 329
Omat raakavesilähteet		
Laikka	83 398	
Vaihmala	43 499	
Leukamaa	36 799	
Sotavalta	253 746	
Yhteensä	417 442	

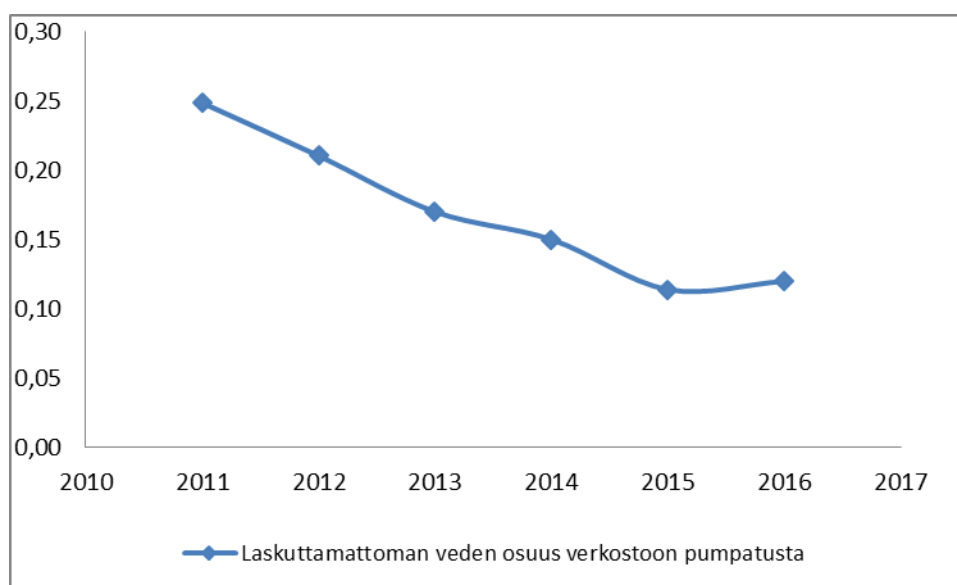
Talousveden jakelu

Lempäälän kunnan omistaman vesijohtoverkon pituus vuoden 2016 lopussa oli noin 290,8 km, jätevesiviemäriä 242,4 km ja hulevesiverkoston 54,5 km. Taulukossa on esitetty verkostojen pituudet putkimateriaaleittain (31.12.2016). Jätevesiviemäriverkostoon on laskettu mukaan myös paineviemärit.

Verkosto	Muovi (m)	Himaniitti (m)	Valurauta (m)	Betoni (m)	Muu / ei tietoa (m)	Yhteensä
Vesijohto	266 367	12 928	8 511		2 976	290 782
Jätevesiviemäri	224 440	2 129		12 758	3 117	242 444
Sadevesiviemäri	38 405			10 205	5 915	54 525

Kunnan omien verkostojen lisäksi Lempäälän alueella on viisi vesiosuuskuntaa (Lahdenkylä, Lastunen, Rantoinen, Ruotasjärvi ja Toutonen). Vesiosuuskuntien verkostojen yhteenlasketut pituudet ovat 36,6 km vesijohdon, 12,03 km viettoviemärin sekä 27,4 km paineviemärin osalta. Vuoden 2016 aikana Miemolan, Säijän ja Vaihmalan vesiosuuskunnat liitettiin Lempäälän Vesi -liikelaitokseen liiketoimintakaupoilla. Lisäksi Toutosen alueen vesiosuuskunnan kaupasta sovittiin. Liiketoimintakauppa Toutosen alueen vesiosuuskunnan osalta toteutuu 1.3.2017.

Laskuttamattoman veden osuus kaikesta vesijohtoverkostoon pumpatusta vedestä oli 12 %. Tämä koostuu mm. verkoston huuhtelusta, tulipalojen sammutusvedestä, mittarivirheistä, vuotovesistä sekä luvattomasta vedenotosta. Vuotoveden osuus kokonaishävikistä arvellaan olevan alle 10 %. Vesijohtoverkostossa havaittiin vuotoja vuonna 2016 vuotoja kaikkiaan 7 kpl ja ne korjattiin välittömästi. Vuotojen paikannukseen käytettiin vuotoääniloggereita, korrelaattoria ja kuuntelutikkua.

Laskuttamattoman veden osuus verkostoon pumpatusta (%)

Lempäälän Vesi -liikelaitokseen liittyneitä kiinteistöjä on 4840 kpl (tilanne 31.12.2016). Vuoden 2016 aikana Lempäälän asukasluku kasvoi hieman yli 200 asukkaalla. Ennakkotiedon mukaan Lempäälän asukasluku oli 31.12.2016 22.747 asukasta. Kasvuvauhti on hidastunut viime vuosina.

Lempäälän Vesi -liikelaitoksen asiakkaiksi liittyi vuonna 2016 64 kiinteistöä, joista OK- taloja oli 38 kpl, paritaloja 5 kpl ja rivitaloja 2 kpl sekä kerrostaloja 1 kpl. Muita kiinteistöjä kuten teollisuuskiinteistöjä liittyi 18 kpl. Toiminta-alueelta liittyi vesijohtoon ja viemäriin 60 kiinteistöä. Toiminta-alueen ulkopuolelta liittyi 4 kiinteistöä jäteveeseen sekä vesijohtoon.

Vuoden 2016 aikana jatkettiin toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjentiedottamista liittymisvelvollisuudesta ja kiinteistöille tarjottiin asiantuntija-apua liittymiseen liittyen. 31.12.2016 toiminta-alueella oli noin 77 vakituksessa asuinkäytössä olevaa jäteveeseen liittymätöntä kiinteistöä. Vastaavia vesijohtoon liittymättömiä kiinteistöjä oli 79 kpl.

Lempäälän oman kulutuksen lisäksi vettä myydään Vesilahdelle ja osalle Pirkkalaa. Lempäälästä on myös varayhteys Akaan kaupungin Viialan taajamaan, jota pitkin ostettiin vettä HS-Vedeltä. Vuoden 2016 aikana vettä

myytiin 1 110 871 m³. Laskua edelliseen vuoteen oli noin 2958 m³. Veden myynti väheni toisena vuotena peräkkäin. Aiemmin veden myynti kasvoi joka vuosi.

Vuonna 2012 on päivitetty Lempäälän vesihuoltolaitoksen talousveden valvontatutkimusohjelma, joka on sosi-
aali- ja terveysministeriön asetuksen talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (461/2000) mu-
kainen. Asetus perustuu EU:n direktiiviin 98/83/EY. Asetuksessa annetaan talousveden laadusta vaatimuksia ja
suosituksia. Valvontatutkimusohjelma on sovittu päivitettäväksi vuonna 2017. Ohjelma sisältää myös sellaisten
Lempäälän kunnan alueella toimivien vesiosuuskuntien valvontatutkimukset, jotka ostavat vettä Lempäälän
Vesi – liikelaitokselta. Ohjelma päivitetään alkuvuodesta 2017.

Vesijohtoverkostossa ennalta ilmoittamattomia vesikatkoksia oli 7 kpl.

Syy	Pvm	Sijainti	Ihmisiä vedettä	Katkosaika (h)
Vesijohtovuodon korjaus	26.1.2016	Sääksjärvi	400	9
Vesijohtovuodon korjaus	7.6.2016	Sääksjärvi	15	3
Ulkoisen kuormituksen aiheuttama vesijohtovuoto	28.6.2016	Hakkari	3 000	1
Kaivutöiden yhteydessä rikkoutuneen vesijohdon korjaus	6.10.2016	Hakkari	500/50	1/1
Talon purkutöiden yhteydessä rikkoutuneen vesijohdon korjaus	7.10.2016	Siskontie	10	1
Uusitun vesijohdon liitostöiden yhteydessä katkosalueen laajentuminen	28.10.2016	Sarapisto	200	6,5
Vesijohtovuodon korjaus	13.12.2016	Vaihmalä	50	8

Vesijohtoverkostossa suoritettiin verkostosaneerauksien ulkopuolella palopostien ja venttiilien vaihtoja. Sipilän
alueella tehtiin neljä runkoventtiilin vaihtoa. Vesimittarivaihtoja tehtiin koko Lempäälän alueella yhteensä 230
kpl. Jatkossa vesimittarivaihtojen määrää pitää lisätä, jotta vesimittarien vaihtoväli saadaan noin kymmeneen
vuoteen.

Jatkuva veden laadunvalvonta v. 2016 pääverkosto

	Sallittu enimmäis- pituus	Lempäälä pohjoinen keskiarvo	Lempäälä eteläinen keskiarvo
Laatuvaatimukset			
Escherichia coli	0 pmy/100 ml	0	0
Laatusuositukset			
Koliformiset bakteerit	0 pmy/100 ml	0	0
Haju	1 *	Ei todettu	Ei todettu
Maku	1 *	Ei todettu	Ei todettu
Sameus	FNU	0	1
Väri	mg/l Pt	<5	<5
pH	6,5 - 9,5	8	8
Sähkönjohtavuus	2500 µS/cm	186	251
Rauta	200 µg/l	27	32
Mangaani	50 µg/l	10	22
Ammonium	0,50 mg/l	0	0
Ammoniumtyppi	0,40 mg/l	0	0
Kokonaiskloori	mg/l	0	0
Sitoutunut kloori	mg/l	<0,05	<0,05
Vapaa kloori	mg/l	<0,05	<0,05

1 * Käyttäjien hyväksyttävissä eikä epätavallisia muutoksia

Veden laatuvaatimukset täyttyivät jokaisella tarkkailukerralla lukuun ottamatta tarkkailukertaa 30.6.2016, jolloin mangaanin ja raudan arvot ylittivät laatusuosituksen.

Jaksottainen veden laadunvalvonta 2014 - 2016

Määrittäminen	Kemiallinen	Etelä	Etelä	Etelä
	laatu- vaatimus	2016	2015	2014
Escherichia coli	0 pmy/100ml	0,0	0,0	0,0
Koliformiset bakteerit	0 pmy/100ml	0,0	0,0	0,0
Suolistop. enterokokit	0 pmy/100ml	0,0	0,0	0,0
Arseeni	10 µg/l	0,27	0,26	0,25
Bromaatti	10 µg/l	<2,5	<5	<5
Kadmium	5,0 µg/l	<0,08	<0,08	<0,08
Kromi	50 µg/l	<2	<2	<2
Kupari	2,0 mg/l	0,081	0,086	0,034
Fluoridi	1,5 mg/l	<0,15	0,095	0,096
Lyijy	10 µg/l	<0,8	<0,8	<0,8
Elohopea	1,0 µg/l	<0,005	<0,005	<0,005
Nikkeli	20 µg/l	2,0	3,5	<4
Nitraatti	50 mg/l	2,0	2,8	2,0
Nitraattityppi	11,0 mg/l	0,45	0,62	0,45
Nitriitti	0,5 mg/l	0,079	0,037	0,014
Nitriittityppi	0,15 mg/l	0,024	0,011	0,004
Seleen	10 µg/l	0,2	0,4	0,2
Trihalometaanit yhteensä	100 µg/l	<0,5	<1	5,7

Määrittäminen	Laatusuositus	Etelä	Etelä	Etelä
		2016	2015	2014
Pesäkkeiden lukumäärä (22°C)	ei epätavallisia muutoksia	0	0	0
Alumiini	200 µg/l	12	10	14
Ammoniumtyppi	0,50 mg/l	0,036	0,019	0,022
Kloridi	250 mg/l	8,6	12	8,8
Sulfaatti	250 mg/l	30	35	31
Natrium	200 mg/l	15	18	13
Hapettuvuus	5,0 mg/l	0,7	0,8	1,1
Orgaanisen hiilen kokonaismäärä (TOC)	ei epätavallisia muutoksia	2,3	1,7	2

JÄTEVESI

Jäteveden käsittely

Kuokkalankosken rannalla sijaitsevilla jätevedenpuhdistamolla käsitellään Lempäälän ja Vesilahden jätevedet. Vuoden 2016 aikana jätevettä käsiteltiin kaikkiaan 1 598 531 m³. Vesilahdelta johdettiin jätevesiä n.140 528 m³. Vesilahden ja Lempäälän välisen jätevesien johtamissopimuksen mukaisesti Vesilahti osallistui vuonna 2016 siirtolinjan käyttökustannuksiin ja puhdistamon investointi- ja käyttökustannuksiin. Sääksjärveltä ei johdettu jätevesiä Tampereelle vuonna 2016. Jätevedenpuhdistamon tulokset on esitetty sivujen 17 - 18 kuvaa-

Jäteveden johtaminen

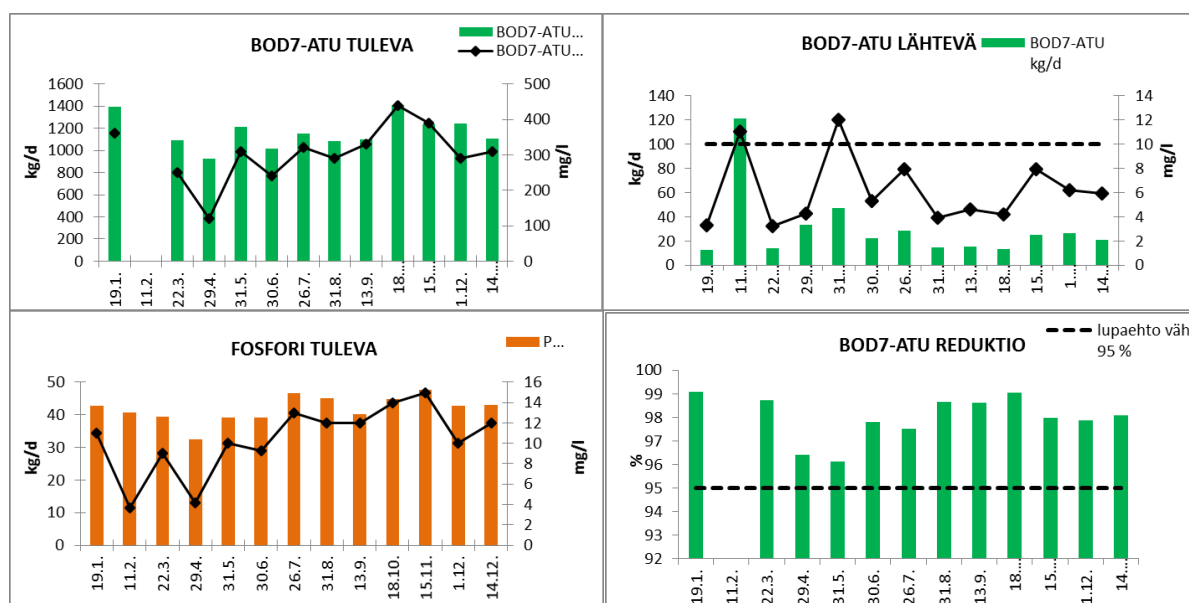
Jätevesiverkostossa on kaikkiaan 97 jätevedenpumppaamoja. (Tilanne 31.12.2016). Liiketoimintakaupoissa Lempäälän Vedelle siirtyi 7 jätevedenpumppaamoja ja vuoden 2016 aikana asennettiin 2 jv-pumppaamoja.

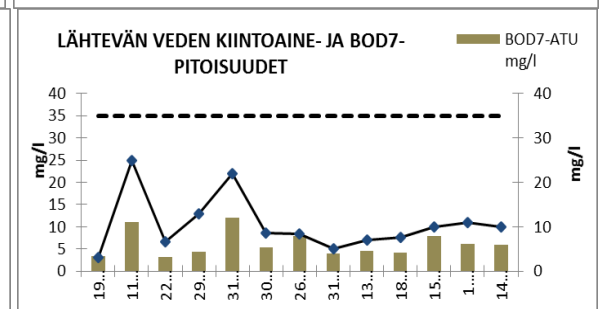
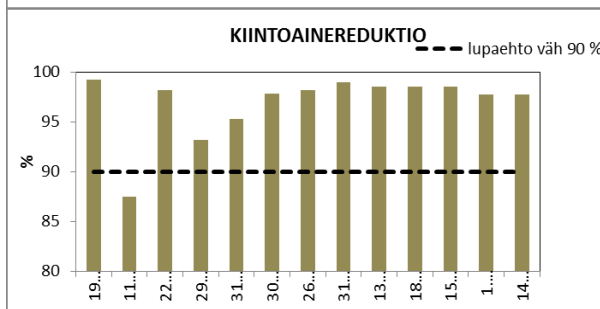
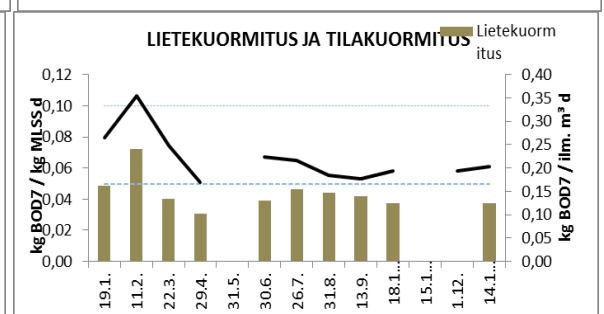
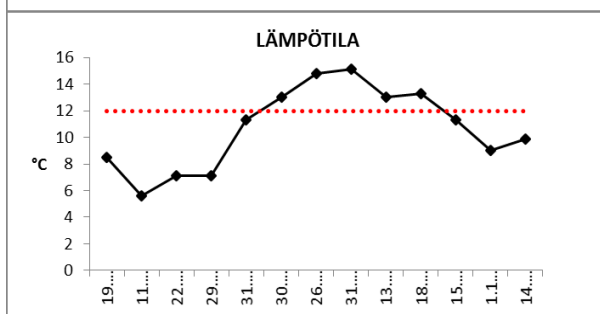
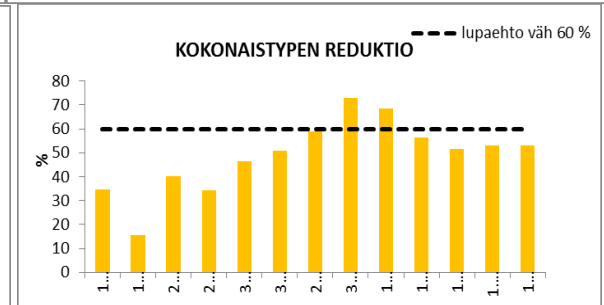
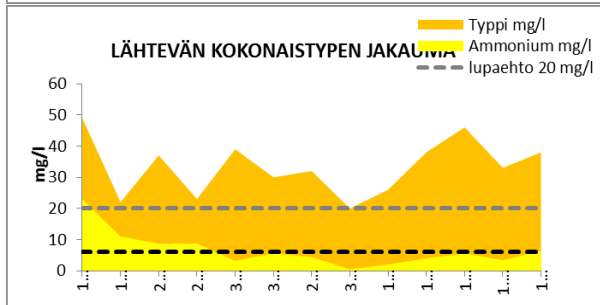
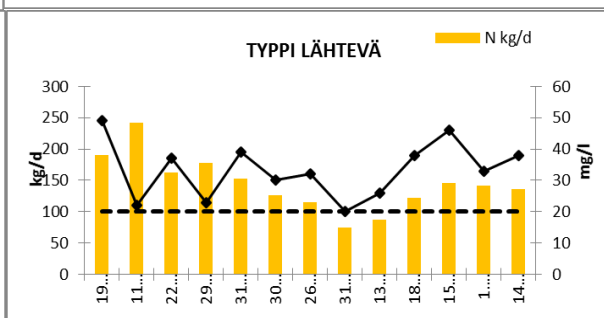
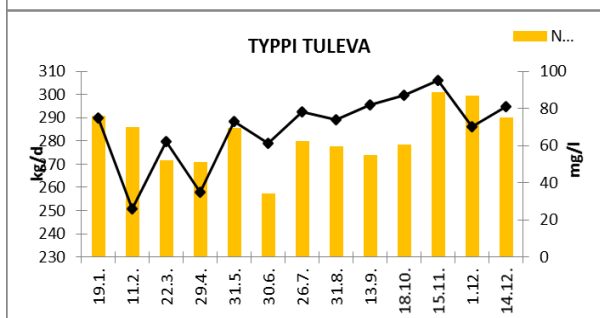
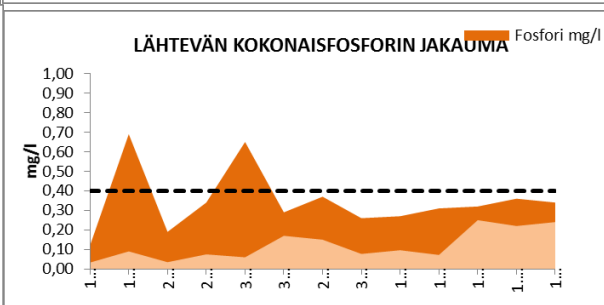
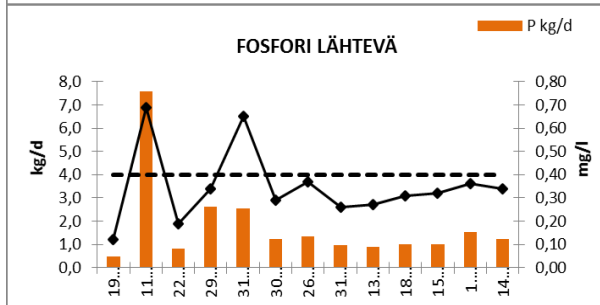
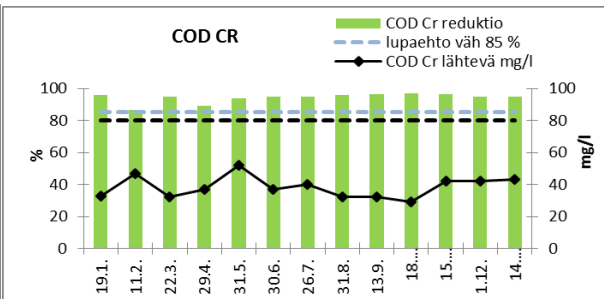
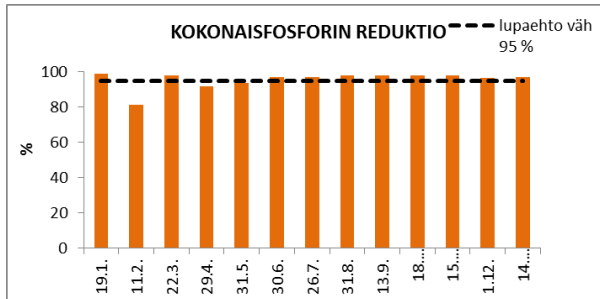
Jätevesiverkostossa on 7023 viemärikaivoa, joista 31.12.2016 oli tarkemitattuna noin 61,8 %. Tarkemittaamattomat kaivot on varustettu verkkotietojärjestelmässä suunnitelman mukaisilla tiedoilla. Lempäälän Veden hu-
levesiverkostossa on 2455 kaivoa, joista tarkemitattu on noin 91 %.

Jätevesiverkostossa laskuttamattoman jäteveden osuus käsitellystä jätevedestä oli 37,1 %. Laskuttamattoman jäteveden määrä lisääntyi hieman edellisestä vuodesta (2015 36,6 %), mutta vuoteen 2013 verrattuna laskuttamattoman veden määrän on vähentynyt. (2013 42 %).

Jätevesiverkoston vuotovesien vähentämiseen käytetään jatkuvasti huomiota. Näiden vuoto-vesien runsas määrä on ongelmallinen sekä puhdistamon, pumppaamoiden ja verkostojen kapasiteetin riittävyyden kan-
nalta, että myös taloudellisessa mielessä. Samat vedet tulevat pumpatuiksi Lempäälässä jopa yhdeksään ker-
taan, joten pumppaamoilla käytettävän energian määrässä on suuri säästöpotentiaali. Vesihuoltoverkoston saneerausohjelmaa päivitettiin vuonna 2016. Saneerausohjelmassa merkittävässä osassa on viemäriverkoston vuotovesien vähentäminen.

Jätevedenpuhdistamon kuvaajia 2016

Lempäälän Jätevedenpuhdistamon vuosiraportit

Käsitelty vesi / kuukausi	minimi m3/päivä	keskiarvo m3/päivä	maksimi m3/päivä	Yhteensä
Tammikuu	3 631	4 273	6 772	134 016
Helmikuu	3 764	5 418	10 712	157 115
Maaliskuu	3 742	4 849	7 073	150 318
Huhtikuu	4 872	6 666	16 758	199 980
Toukokuu	3 729	4 588	7 252	142 238
Kesäkuu	2 928	3 823	5 134	114 676
Heinäkuu	3 298	3 967	7 237	122 982
Elokuu	3 467	3 935	4 627	121 993
Syyskuu	3 155	3 459	4 599	103 757
Lokakuu	3 104	3 364	3 942	104 275
Marraskuu	3 165	3 949	5 900	118 461
Joulukuu	3 489	3 816	4 434	118 306
Vuosi	2 928	4 339	16 758	1 588 117

Kuukausi	Ferrosul- faatti kg	Ferrosul- faatti g/m3	Kuivattu liete m3	Välppä- ja hiekkajäte kg	Tuotu sakokaivo- liete m3	Sähkön- kulutus kWh
Tammikuu	34 413	257	220			66 248
Helmikuu	32 764	209	220	11 480	667	62 916
Maaliskuu	34 673	231	275		570	69 492
Huhtikuu	33 564	168	231	5 680	642	68 099
Toukokuu	33 782	238	242	5 640	870	72 383
Kesäkuu	32 894	287	231	5 040	861	79 875
Heinäkuu	29 594	241	220	4 440	910	72 943
Elokuu	29 292	240	253	4 620	1 035	72 709
Syyskuu	28 650	276	220	5 640	798	65 380
Lokakuu	29 203	280	231	5 900	922	65 795
Marraskuu	27 881	235	242	4 500	919	67 001
Joulukuu	28 619	242	220	4 720	985	68 761
Vuosi	375 329	249	2 805	57 660	1 061	831 601

Energian ja sähkönkulutus

Jätevedenpuhdistamon maakaasunkulutus lisääntyi vuodesta 2015. Sähkönkulutusta käyttöveden siirron osalta on nostanut vuodesta 2013 Sääksjärven alavesisäiliön käyttöönotto. Jätevedenpumppaamoiden sähkönkulutus pysyi vuoden 2015 tasolla, vaikka pumppaamoiden määrä on lisääntynyt joka vuosi.

Jätevedenpuhdistamon maakaasunkulutus MWh	2016	2015	2014	2013
Tammikuu	86	59	58	85
Helmikuu	51	52	75	62
Maaliskuu	49	35	54	89
Huhtikuu	37	52	44	56
Toukokuu	17	26	39	28
Kesäkuu	13	16	27	11
Heinäkuu	9	10	14	11
Elokuu	12	12	20	10
Syyskuu	18	17	25	17
Lokakuu	38	33	43	39
Marraskuu	50	40	53	52
Joulukuu	51	45	64	54
Yhteensä	432	397	516	513

Sähkönkulutus MWh	2016	2015	2014	2013
Jätevedenpuhdistamo	832	807	796	794
Jätevedenpumppaamot	407	407	376	453
Käyttöveden valmistus	230	217	248	279
Käyttöveden siirto	539	522	404	234
Yhteensä	2 007	1 954	1 824	1 760

INVESTOINNIT

Lempäälän Vesi -liikelaitoksen nettoinvestoinnit olivat 2016 yhteensä 2.270.746,00 €. Avustuksia tmv. liikelaitos sai 8.211 €. Suurin investointikohde oli verkostojen saneeraus, johon käytettiin yhteensä 979.134 €. Investoinnit ylittävät budjetoidun summan 165.746 eurolla.

INVESTOINNIT HANKKEITTAIN	TA 2016 alku- peräinen	TA 2016 muutokset	TA 2016 yhteensä	Toteuma 2016	Poikkeama 2016
Puhdistamon saneeraus	-60 000		-60 000	-58 648	-1 352
Tuotot	10 000		10 000	8 211	1 789
Pumppaamoiden saneeraus	-150 000	-80 000	-230 000	-213 079	-16 921
Vesihuollon seudulliset yhteishankkeet	-710 000	350 000	-360 000	-329 768	-30 232
Vedenottamot ja vesilaitokset	-90 000	-40 000	-130 000	-113 128	-16 872
Verkoston saneeraus	-750 000	-150 000	-900 000	-979 134	79 134
Marjamäen alueen vesihuolto	-200 000		-200 000	-205 624	5 624
Ahtialanjärven pv:n uusiminen	-150 000	120 000	-30 000	-2 425	-27 575
Pienkohteet hankeryhmänä	-90 000		-90 000	-129 367	39 367
Uusien kaava-alueiden vh suunnittelu ja rakentaminen	-85 000		-85 000	-42 740	-42 260
Kalusto	-30 000		-30 000	-38 258	8 258
Vesiosuuskuntien hankinta			0	-166 786	166 786
Yhteensä menot	-2 315 000	200 000	-2 115 000	-2 278 957	163 957
Yhteensä tuotot	10 000		10 000	8 211	1 789
Yhteensä netto	-2 305 000		-2 105 000	-2 270 746	165 746

Investoinnin nimi	Selite	Toteuma 31.12.2016
Puhdistamon saneeraus	Jätevedenpuhdistamon saneeraus. Vuosina 2016-2018 uusitaan mm. automaatiota.	Vuonna 2016 on tehty mm. automaation parannustöitä ja panostettu typenpoiston tehdomistamiseen
Pumppaamoiden saneeraus	Jätevedenpumppaamoiden saneeraus erillisen ohjelman mukaisesti. 2016 jätevedenpumppaamoilla tehdään mm. sisäisten putkistojen ja keskusten sekä pumppujen uusimisia sekä saneerataan Sääksjärvellä pumppaamo (Kesoil)	Jätevedenpumppaamoita on saneerattu suunnitelman mukaisesti. Saneerauksia on toteutettu mm. Välimäen alueella ja Uotin alueella. Kesoilin pumppaamon saneeraus on siirretty vuodelle 2018, jotta pumppaamon automaatio voidaan uudistaa käynnistyneen automaatiourakan yhteydessä.
Vesihuollon seudulliset yhteishankkeet	Vedenhankinnan turvaaminen Vuores-Sääksjärven alavesisäiliö vesijohtolinjalla osin yhteistyössä Tampereen Veden kanssa. Toteutus vaiheittain vuosina 2013-2018. Vuonna 2016 jatketaan myös Sääksjärven jätevesien johtamisjärjestelyjä Tampereen suuntaan. Toteutus vaiheittain vuosina 2013-2018. 2016 osallistutaan Pirkanmaan keskuspuhdistamohankkeen suunnitteluun noin 300.000 €:lla.	Vuores-Sääksjärvi vesijohtolinjaa ja jätevesien Tampereelle johtamisen edellyttämiä linjoja on suunniteltu ja toteutettu Sääksjärvellä. Pirkanmaan keskuspuhdistamon suunnitteluun on osallistuttu ajalla ennen osakassopimusta. Keskuspuhdistamon osakassopimuksen allekirjoittamisen jälkeen keskuspuhdistamohankkeen suunnitteluun varatuista määrärahoista siirrettiin 200.000 euroa talousarvion investointiosan määrärahoihin osakkeet ja osuudet.
Vedenottamot ja vesilaitokset	Vedenottamoiden ja vesilaitoksen saneeraukset ym. Vuonna 2016 rakennetaan Kiviahon paineenkorotusasema ja uudistetaan vedenottamoiden kaivoja ja ottamoiden ym. lukituksia ja aitauksia parannetaan.	Kiviahon paineenkorotusaseman uudistamista varten on hankittu tarvittavat laitteet ym. Vedenottamoiden kaivoja ja ottamoiden lukituksia ym. on parannettu. Vedenottamoiden ym. automaation uudistaminen on aloitettu.
Verkoston saneeraus	Vesijohto- ja viemäriverkoston uusiminen saneerausohjelman mukaisesti. 2016 uusitaan linjoja mm. Hakkarissa ja Hollossa sekä keskitytään viemärin vuotovesien vähentämiseen Sääksjärvellä.	Vesihuoltoverkostoa on saneerattu suunnitellusti mm. Hakkarissa, Sääksjärvellä ja Hollossa.
Marjamäen alueen vesihuolto	Vesihuollon täydennysrakentaminen Marjamäen alueelle. 2016 rakennetaan teknisen toimen urakkakohteiden yhteydessä mm. vesijohtoa ja hulevesiviemäriä.	Urakkaan liittyen on toteutettu vesihuoltoa mm. Areenakadun ja Realparkinkadun jatko-osuudelle (vesijohto ja hulevesi). Työt ovat valmistuneet suunnitellusti.
Ahtialanjärven pv:n uusiminen	Paineviemärin uusiminen maalle. Samassa yhteydessä parannetaan vesijohdon kiertoyhteyksiä ja uusitaan 2 jätevedenpumppaamoja. Hanke siirtynyt pääosin aiemmilta vuosilta.	Hankkeen suunnittelua. Toteuttaminen siirtyi sijoitussopimusneuvottelujen takia.
Nurmen vesihuolto	Viemäröinnin ja osin vesijohdon rakentaminen Nurmen alueelle. 2015 rakennetaan mm. osuus Kärppäläntien risteyksen läheisyyteen olemassa olevien kiinteistöjen liittämiseksi. Lisäksi rakennetaan jätevesiviemäriä Saarikontien suuntaan, koska liittymishalukkuutta löytyi riittävästi. Saarikontien alueen rakentamisessa sovelletaan korotettua liittymismaksua.	Saarikontien läheisyyteen vesihuolto on valmistunut kokonaisuudessaan Kärppätien risteyksen-linjan rakentaminen valmistunut myös elokuussa 2015. Kustannukset ylittivät hieman, koska hanketta toteutetaan aluksi arvioitua hieman suuremmassa laajuudessa. Avustusta hankkeeseen saatiin myös hieman budjetoitua enemmän.
Pienkohteet hankeryhmänä	Tulevien vesihuollon kohteiden suunnittelu ja pienten vesihuollon kohteiden rakentaminen. 2016 suunnitellaan tulevia kohteita sekä rakennetaan viemäröintiä mm. Sillanojantielle.	Mm. Heikkiläntielle ja Sillanojantielle on rakennettu vesihuoltoa.
Uusien kaava-alueiden vh suunnittelu ja rakentaminen	Uusien vielä yksilöimättömien kaava-alueiden vesihuollon suunnittelu ja rakentaminen. Vuonna 2016 rakennetaan mahdollisesti vesihuoltoa mm. Kiimakallion eteläosaan.	Vesihuollon rakentaminen on aloitettu mm. Aavankadulle ja vesihuolto on valmistunut Kiviahon luoteiskulmalle ja Mesikämmentantielle.
Vesiliikelaitoksen kalusto	Kalustohankinnat vesiliikelaitokselle. 2016 hankitaan mm. varavoimakone.	Hankittiin mm. varavoimakone ja aloitettiin laskutusjärjestelmän uusiminen
Vesiosuuskuntien hankinta		Erillisillä johtokunnan päätöksillä tehtiin liiketoimintakaupat kolmesta vesiosuuskunnasta. Liiketoimintakaupoissa vesiosuuskunnista siirtynyt verkosto-omaisuuden arvo on kirjattu tälle projektille.

Rakennetut vesihuoltolinjat 2016

Vuonna 2016 rakennettiin jätevesiviemäreitä yhteensä 554 m, vesijohtoa 1601 m ja hulevesiviemäreitä noin 590 m. Uudisrakentamisen suunnitelmat laadittiin osin konsulttien ja osin teknisen toimen oman henkilöstön toimesta. Verkostoa rakennetaan urakalla, kunnan rakennuttamisyksikön toimesta sekä pienkohteita myös Lempäälän Veden toimesta.

Lempäälän kunnan rakennuttamisyksikön toimesta rakennetut vesihuoltolinjat v. 2016:

Kohde	Vesij.	Jätev.	Hulev.	SV. kunta	Painev	Jv-kaiv.	Sv-kaiv.
Ruusutie (jatko)	125m/63			55m/315 75m/250	110/63		6 kpl
Ruokosmetsäntie	80m/63	80m /160	50m/250 30m/200			3 kpl	6 kpl
Kaipionsivu	70m /110	70m/160	70m/250			2 kpl	7 kpl
Moisiolammentie				85m/315			4 kpl
Lopentie				95m/315 85m/250 60m/200			11 kpl

Lempäälän Vesi -liikelaitoksen toimesta rakennetut ja urakalla rakennetut linjat:

Kohde	Vesij.	Jätev.	Painev.	Sadev.	Kaivoja	Huom
Areenakatu	110 mm /20 m	200 mm /20 m	63 mm /204 m	200 mm /20 m	3	1 kpl JVP
Heikkiläntie	63 mm/ 170 m	160 mm / 10 m	63 mm / 160 m		1 7	1 kpl JVP
Varastotie	400 mm / 102 m 110 mm / 34 m		110 mm / 102 m		7	
Sillanojantie		273 mm / 24 m	200 mm / 24 m			Alitus- putket
Ruutanapolku	63 mm / 77 m		63 mm / 77 m			Alitus- poraus 276/36 m
Kotikonnuntie	40 mm / 30 m	160 mm / 30 m			1	

Lisäksi teknisen toimen urakkakohteen yhteydessä Marjamäessä rakennettiin vesijohtoa 160 mm yhteensä noin 900 m, jätevesiviemäriä 200 mm 330 m sekä hulevesiviemäriä 900 mm yhteensä 420 m.

Verkostojen rakentamismäärä väheni hieman verrattuna vuoteen 2015. Huippuvuosista verkostojen rakentaminen on vähentynyt huomattavasti. Rakentamista on tilastoitu vuodesta 1973 lähtien. Vuosina 1973 – 2016 on rakennettu vuosittain keskimääräisesti 5060 m vesijohtoa, 4550 m jätevesiviemäriä ja 1414 m sadevesiviemäriä eli yhteensä vesihuoltoverkostoja on rakennettu vuosittain 11024 m.

Verkoston saneeraus

Tarjouskilpailun mukaan valittu Uponor Oy saneerasi vesijohtoa ja jätevesiviemäriä mm. Hakkarissa ja Sääksjärvellä. Lisäksi vesijohtoa saneerattiin myös auki kaivaen omien työntekijöiden toimesta ja kilpailutettujen koneiden toimesta mm. Länsi- Hakkarissa.

Saneeratut vesihuoltolinjat yhteensä:

- Vesijohtoverkosto 1860 m.
- Jätevesiverkosto 1475 m.
- Paineviemäri 496 m.
- Kaivoja 66 kpl.

Saneerausvolyyymi oli noin 0,72 % vesijohdon osalta ja 0,83 % viemärin osalta koko verkostosta. Vuodesta 2015 vesijohdon saneerausvolyyymi nousi hieman (0,64 % - 0,72 %). Viemärin suhteen saneerausvolyyymi nousi sen sijaan enemmän. (0,57 % - 0,83 %).

Kohde	Vesijohto koko mm	Vesijohto määrä m	Jätevesi koko mm	Jätevesi määrä m	Paine- viemäri koko mm	Paine- viemäri määrä m	Kaivoja kpl
Itä-Hakkari	150 100	192 156	225	141			6
Lastenkodint. - Nokkatie			225	319			20
Välimäen- ranta - Välimäent.					200	290	
Kehätie - Välimäentie	100	728	225	150			2
Uotintie					140	206	
Piippukuja			200	203			10
Koskitie	100	330	225	330			16
Potkuritie- Kuokkalantie	150 250	66 176	400	120			4

SELONTEKO SISÄISESTÄ VALVONNASTA JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta tuottaa pääosin riittävän varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lakien ja hyvän hallintotavan noudattamisesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävyydestä. Lempäälän Vesi – liikelaitoksen sisäisessä valvonnassa on noudatettu samoja periaatteita kuin koko kunnankin sisäisessä valvonnassa.

Riskit toiminnalle ja riskienhallinnan järjestäminen

Tilikauden aikana ei ole raportoitu merkittävistä riskeistä, joista olisi aiheutunut vahinkoa Lempäälän Veden toiminnalle. Omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa ei ole todettu menetyksiä, arvon alenuksia tai jouduttu korvausvastuuseen tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen. Toiminnan riskejä on arvioitu useiden eri menetelmien avulla. (SSP, WSP jne.). Riskien arvioinnissa hyödynnettiin koko henkilöstön kokemusta.

Arvio tulevasta kehityksestä

Vesihuoltoverkostojen saneeraus edellyttää tulevinakin vuosina runsaasti panostusta, jotta verkostojen käyttökunto saadaan pidettynä hyvänä. Yleisesti vesihuoltoalalla riskiä aiheuttaa verkostojen ikääntyminen. Lempäälän Vedessä aiheeseen on puututtu päivittämällä vesihuoltoverkostojen saneerausohjelma vuonna 2016 ja saneeraamalla verkostoja saneerausohjelman mukaisesti. 2016 liikelaitoksen investoinneista yli 1,2 Milj. € kohdentui verkosto- ja muun omaisuuden korvausinvestointeihin. Tulevina vuosina korvausinvestoinnit on pidettävä mm. verkostojen saneerausohjelmassa esitetyllä tasolla.

Pirkanmaan keskuspuhdistamohanke on suunnittelussa ja puhdistamon arvioitu valmistumisajankohta on aikaisintaan vuonna 2024. Hanke toteutuu osakeyhtiömuotoisena. Keskuspuhdistamo Oy vastaa pelkästään jäteveden puhdistuksesta m3-hinnalla. Kunnat osallistuvat puhdistamoinvestointiin jätevesimäärävarauksellaan. Lempäälä sitoutui hankkeeseen vuonna 2016. Tavoitteeksi asetettiin, että vuoteen 2030 mennessä kaikki Lempäälän jätevedet johdetaan keskuspuhdistamoon.

Vuonna 2015 laadittiin varavesisopimus HS-Vesi Oy:n kanssa (Viiala – Koskenkylä-Lempäälä) yhdysvesijohdon hyödyntämisestä. Vuonna 2016 veden osto HS-Vedeltä saatiin koko vuoden osalta käyttöön. Omista otta-moista saatavan veden määrää ei ole mahdollista merkittävästi nostaa, minkä takia vesijohtoyhteydet eri suuntiin ovat tärkeässä roolissa. Tärkeää on kuitenkin vähentää edelleen vuotovesien määrää, jotta vedenoston ja toisaalta myös jätevesien johtamisen ja käsittelyn kustannukset saadaan pidettyä kurissa.

Tulevina vuosina vuosittainen investointitaso tulee hieman nousemaan, koska korvausinvestoinneista (mm. verkoston saneeraus) ei pidä luopua ja toisaalta täytyy investoida uusien kaava-alueiden vesihuoltoon ja mm. jätevesien johtamiseen Tampereelle. Myös vedenhankinnan puolella on investoitava edelleen vedenhankintaan Tampereelta (yhteys Vuores – Säöksjärven alavesisäiliö), jotta vedenhankinta voidaan turvata tulevaisuudessaakin. Lisäksi siirtoviemärin rakentamisen yhteydessä on varauduttava lisäämään myös vesijohdon kapasiteettia rakentamalla samalla uutta runkovesijohtoa.

Vuonna 2016 liittymismaksutuloissa päästiin budjetoidulle tasolle ja hieman ylikin. Lempäälässä on paljon rakentamattomia kiinteistöjä, joita palvelemaan on rakennettu vesihuolto. Voidaan olettaa, että yleisen rakentamisen piristytessä myös liittymismaksutuloja kertyy vuoden 2016 tasoa enemmän. Erityisesti rivi- ja kerrostalojen rakentaminen tuottaa suhteessa hyvin tuloja. Liittymismaksut ovat Lempäälän Vesi – liikelaitoksella pelkästään siirtokelpoisia, joten niistä saatavat tuotot ovat tuloslaskelmaan kirjattavaa tuloa liikelaitokselle.

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Lempäälän Vesi -liikelaitos tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	1.1.-31.12.2016		1.1.-31.12.2015	
Liikevaihto		5 186 316,29		5 060 038,23
Valmistus omaan käyttöön		83 520,53		66 313,27
Liiketoiminnan muut tuotot		1 772,12		4 144,04
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-1 161 761,72		-1 169 502,85	
Palvelujen ostot	-654 486,15	-1 816 247,87	-577 651,93	-1 747 154,78
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-441 204,84		-459 499,78	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-102 574,96		-98 605,69	
Muut henkilösivukulut	-28 985,54	-572 765,34	-27 256,79	-585 362,26
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 350 646,48		-2 228 624,63	
Arvonalentumiset		-2 350 646,48		-2 228 624,63
Liiketoiminnan muut kulut		-23 745,99		-23 839,65
Liikelylijäämä (-alijäämä)		508 203,26		545 514,22
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot				
Muut rahoitustuotot	13 051,74		11 478,39	
Muille maksetut korkokulut	-37 421,36		-53 103,76	
Korvaus peruspääomasta	-294 307,34		-294 307,34	
Muut rahoituskulut	-908,57	-319 585,53	-153,26	-336 085,97
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunaisia eriä		188 617,73		209 428,25
Satunaiset tuotot ja kulut				
Satunaiset tuotot				
Satunaiset kulut		0,00		0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		188 617,73		209 428,25
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		23 547,56		42 046,98
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		212 165,29		251 475,23

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto, %	2,7	3,0
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	3,6	3,9
Voitto, %	4,1	4,1

Lempäälän Vesi-liikelaitos rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2016		2015	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	508 203,26		545 514,22	
Poistot ja arvonalentumiset	2 350 646,48		2 228 624,63	
Rahoitustuotot ja -kulut	-319 585,53	2 539 264,21	-336 085,97	2 438 052,88
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 278 956,57		-2 598 925,61	
Rahoitusosuudet investointeihin	8 210,73	-2 270 745,84	70 286,72	-2 528 638,89
Toiminnan ja investointien rahavirta		268 518,37		-90 586,01
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	2 166 786,30			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-983 450,30		-766 664,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	-1 000 000,00	183 336,00	1 000 000,00	233 336,00
Oman pääoman muutokset		0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos muilta	62 869,85		87 469,65	
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-566 055,10		-168 138,26	
Korottomien velkojen muutos muilta	51 330,88	-451 854,37	-62 081,38	-142 749,99
Rahoituksen rahavirta		-268 518,37		90 586,01
Rahavarojen muutos				

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Investointien tulorahoitus, %	111,8	96,4
Lainanhoitokate	2,5	3,1
Quick ratio	0,22	0,16
Current ratio	0,22	0,16

Lempäälän Vesi -liikelaitos tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA		2016	2015
A	PYSYVÄT VASTAAVAT	24 052 998,52	24 132 899,16
I	Aineettomat hyödykkeet	92 510,86	
	Aineettomat oikeudet	16 516,27	
	Muut pitkävaikuttiset menot	75 994,59	
II	Aineelliset hyödykkeet	23 891 337,66	24 063 749,16
	1. Maa- ja vesialueet	87 111,22	85 160,41
	2. Rakennukset	2 980 128,58	3 175 619,41
	3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	20 735 260,44	20 574 162,52
	4. Koneet ja kalusto	50 051,73	27 977,24
	5. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	38 785,69	200 829,58
III	Sijoitukset	69 150,00	69 150,00
	1. Osakkeet ja osuudet	52 500,00	52 500,00
	4. Muut saamiset	16 650,00	16 650,00
C	VAIHTUVAT VASTAAVAT	565 671,46	628 541,31
II	Saamiset	565 671,46	628 541,31
	Lyhytaikaiset saamiset	565 671,46	628 541,31
	1. Myyntisaamiset	561 223,70	510 584,10
	4. Muut saamiset	1 310,04	114 158,41
	5. Siirtosaamiset	3 137,72	3 798,80
VASTAAVAA YHTEENSÄ		24 618 669,98	24 761 440,47

VASTATTAVAA	2 016	2 015
A OMA PÄÄOMA	13 256 997,07	13 044 831,78
I Peruspääoma	9 810 244,61	9 810 244,61
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	3 234 587,17	2 983 111,94
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	212 165,29	251 475,23
 B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	 0,00	 23 547,56
1. Poistoero		23 547,56
 E VIERAS PÄÄOMA	 11 361 672,91	 11 693 061,13
I Pitkäaikainen	8 757 818,60	7 774 482,60
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 783 344,00	3 800 008,00
7. Liittymismaksut ja muut velat	3 974 474,60	3 974 474,60
II Lyhytaikainen	2 603 854,31	3 918 578,53
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	966 664,00	1 766 664,00
6. Ostovelat	514 748,09	295 659,06
8. Korottomat velat kunnalta	815 355,74	1 381 410,84
9. Liittymismaksut ja muut velat	228 521,14	385 486,00
10. Siirtovelat	78 565,34	89 358,63
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	24 618 669,98	24 761 440,47

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	53,8	52,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	219	231
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	3 446,8	3 234,6
Lainakanta 31.12., 1000 €	5 750	5 567
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0

LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1. ARVOSTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT SEKÄ JAKSOTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT

JAKSOTUSPERIAATTEET

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteella mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle

PYSYVIEN VASTAAVIEN ARVOSTUS

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa.

SIJOTUSTEN ARVOSTUS

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

VAIHTO-OMAISUUDEN ARVOSTUS

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno mukaisena. Tilinpäätöksessä varaston arvo on kirjattu alimman hinnan mukaan.

RAHOITUSOMAISUUDEN ARVOSTUS

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6. TOIMINTATUOTTOJEN ERITTELY

	2016	2015
Vesimaksut	1 437 122	1 380 488
Jätevesimaksut	2 034 977	1 992 232
Perusmaksut vesi	251 537	221 415
Perusmaksut jätevesi	253 274	238 261
Perusmaksut hulevesi	13 501	8 490
Liittymismaksut vesi	318 507	326 529
Liittymismaksut jätevesi	361 395	401 699
Liittymismaksut hulevesi	84 413	64 562
Muut liiketoiminnan tuotot	102 214	130 692
Muut liiketoiminnan tuotot hulevesi	22 423	0
Muut myyntituotot	0	20 305
Muut yhteistoimintakorvaukset vesi	179 719	160 836
Muut yhteistoimintakorvaukset jätevesi	115 870	114 530
Valmistus omaan käyttöön	83 521	66 313
Muut tuotot	359	487
Muut vuokratuotot	11 364	
Muut tuet ja avustukset	1 413	3 657
Yhteensä	5 271 609	5 130 496

11. SELVITYS SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEISTA JA NIIDEN MUUTOKSISTA

Poistonalaisten hyödykkeiden poistot on laskettu Lempäälän kunnanvaltuuston 12.12.2012 vahvistaman poistosuunnitelman mukaisesti. Mikäli poistosuunnitelmassa on omaisuuslajin kohdalla välys, on käytetty tiukinta/lyhintä poistoaikaa. Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden osalta poistot tehdään käyttöönottilikaudelta yksinkertaistetun menetelmän mukaisesti puolet koko tilikauden normaalipoistosta. Muiden omaisuuslajien osalta poistot on aloitettu kun hyödyke on otettu käyttöön.

Investointiraja on 10.000 euroa. Ensikertaisen kalustamisen osalta ei noudateta rakennusten poistoaikaa vaan kaluston. Poistosuunnitelmana käytetään samaa kuin Lempäälän kunta käyttää.

12. PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET

	2016	2015
Jätevedenpuhdistamo inv.varaus	23 548	42 047
Yhteensä	23 548	42 047

Tasetta koskevat liitetiedot

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

19. PYSYVÄT VASTAAVAT

	Aineet- mat oikeudet	Muut pitkävai- kutteis- menot	Maa- ja vesi- alueet	Raken- nukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakko- maksut ja kesken- eräiset hankin.	YHTEENSÄ
1.1.2016			85 160	3 175 619	20 574 163	27 977	200 830	24 063 749
Arvonko- rotukset								
Vähennykset							-200 830	-200 830
Lisäykset	18 018	101 511	1 951	72 552	2 008 426	37 713	38 786	2 278 956
Rahoitusosuudet tilikaudella					-8 211			-8 211
Siirrot keskener. hankinnoista					200 830			200 830
Siirrot erien välillä								
Kertyneet poistot tilikaudella	-1 501	-25 516		-268 043	-2 039 947	-15 639		-2 350 646
31.12.2016	16 516	75 995	87 111	2 980 129	20 735 260	50 052	38 785	23 983 848

	2016	2015
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	87 111	77 517
Muut maa- ja vesialueet		7 643
Maa- ja vesialueet yhteensä	87 111	85 160

SIJOITUKSET	Muut osakkeet ja osuudet	Muut saamiset muilta/Liittymismaksut	SIJOITUKSET YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.	52 500	16 650	69 150
Lisäykset			
Vähennykset			
Hankintameno 31.12.	52 500	16 650	69 150

24. SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTÄVÄT OLENNAISET ERÄT

	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Siirtyvät korot	0	118
Saamiset KELA:lta	1 328	3 635
Muut siirtosaamiset,	1 810	46
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	3 138	3 799

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25. OMA PÄÄOMA

	2016	2015
Peruspääoma 1.1	9 810 245	9 810 245
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Peruspääoma 31.12	9 810 245	9 810 245
Muut omat rahastot 1.1		
Siirrot rahastoon		
Siirrot rahastosta		
Siirto edellisten tilikausien yli/alijäämään		
Muut omat rahastot 31.12		0
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	3 234 587	2 983 112
Tilikauden yli/alijäämä	212 165	251 475
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	13 256 997	13 044 832

26. ERITTELY POISTOEROISTA

	2016	2015
Investointivaraukseen liittyvä poistoero, Jätevedenpuhdistamo	0	23 548
EVL 54§		
Poistoero yhteensä	0	23 548

27. PITKÄAIKAISET VELAT

Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua (1.1.2022) tai sen jälkeen.

	2016	2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 116 688	1 333 352

32. MUUT VELAT

	2016	2015
Muut velat/ pitkäaikainen		
Liittymismaksut	3 974 475	3 974 475
Muut velat		
Muut velat/ pitkäaikainen yhteensä	3 974 475	3 974 475
Muut velat/ lyhytaikainen		
Liittymismaksut		
Muut velat	228 521	385 486
Muut velat/ lyhytaikainen yhteensä	228 521	385 486

33. SIIRTOVELKOHIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Siirtyvät korot	10 056	10 507
Lomapalkkajaksotus	66 675	78 439
Palkkojen jaksotus	1 835	413
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	78 565	89 359

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

42. HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ 31.12.

	2016	2015
Henkilöstö yhteensä 31.12.	11	12

43. HENKILÖSTÖKULUT

	2016	2015
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	572 765	585 362
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	83 521	66 313

LEMPÄÄLÄN VESI -LIIKELAITOKSEN TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN 1.1.-31.12.2016

	Alkuperäinen talousarvio	Toteutuma 1-12 / 2016	Poikkeama	Tot-%
Liikevaihto	5 117 400	5 186 316	-68 916	101,3 %
Valmistus omaan käyttöön	66 000	83 521	-17 521	126,5 %
Liiketoiminnan muut tuotot	8 500	359	8 141	4,2 %
Muut tuet ja avustukset	0	1 413	-1 413	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-1 106 100	-1 161 762	55 662	105,0 %
Palvelujen ostot	-558 000	-654 486	96 486	105,0 %
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-441 000	-441 205	205	100,0 %
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-100 000	-102 575	2 575	102,6 %
Muut henkilösivukulut	-27 700	-28 986	1 286	104,6 %
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 331 300	-2 350 646	19 346	100,8 %
Liiketoiminnan muut kulut	-33 600	-23 746	-9 854	70,7 %
Liikelylijäämä (-alijäämä)	594 200	508 203	85 997	85,5 %
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	10 000	13 052	-3 052	130,5 %
Muille maksetut korkokulut	-80 000	-37 421	-42 579	46,8 %
Korvaus peruspääomasta	-294 300	-294 307	7	100,0 %
Muut rahoituskulut	-200	-909	709	454,3 %
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	229 700	188 617	41 083	82,1 %
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	229 700	188 617	41 083	82,1 %
Poistoeron lisäys (-) tai väh (+)	23 500	23 548	-48	100,2 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	253 200	212 165	41 035	83,8 %

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Johtokunta esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Tuloutetaan taseessa olevaa poistoeroa 23.547,56 €, jätevedenpuhdistamo. Tilikauden ylijäämä 212.165,29 € siirretään taseen omaan pääomaan tilikauden ylijäämä- / alijäämä-tilille.

HULEVESI

Hulevesi tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Liikevaihto	120 337	73 052
Valmistus omaan käyttöön		
Liiketoiminnan muut tuotot		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-530	-441
Palvelujen ostot	-5 759 -6 289	-6 710 -7 151
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-29 578	-32 000
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-5 079	-5 540
Muut henkilösivukulut	-1 955 -36 613	-1 907 -39 447
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-86 242	-85 338
Arvonalentumiset	-86 242	-85 338
Liiketoiminnan muut kulut	-35	-40
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-8 841	-58 924
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Muut rahoitustuotot	261	230
Muille maksetut korkokulut	-1 531	-2 172
Korvaus peruspääomasta	-16 572	-16 572
Muut rahoituskulut	-17 -17 858	-3 -18 517
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunaisia eriä	-26 700	-77 441
Satunaiset tuotot ja kulut		
Satunaiset tuotot		
Satunaiset kulut	0	0
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-26 700	-77 441
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-26 700	-77 441

Hulevesi rahoituslaskelma

	2016		2015	
Toiminnan rahavirta				
Liikeliikettä (-aliäämä)	-8 841		-58 924	
Poistot ja arvonalentumiset	86 242		85 338	
Rahoitustuotot ja -kulut	-17 858	59 543	-18 517	7 897
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-70 572		-91 588	
Rahoitusosuudet investointeihin		-70 572		-91 588
Toiminnan ja investointien rahavirta		-11 029		-83 691
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	81 854			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-33 423		-31 377	
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	-40 927	7 503	40 927	9 550
Oman pääoman muutokset		0		0
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos muilta	-2 716		-7 280	
Korottomien velkojen muutos kunnalta	7 505		63 576	
Korottomien velkojen muutos muilta	-1 263	3 526	17 846	74 141
Rahoituksen rahavirta		11 029		83 691

Hulevesi tase ja sen tunnusluvut

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

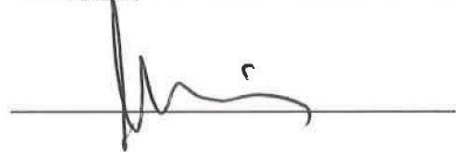
VASTAAVAA		2016	2015
A	PYSYVÄT VASTAAVAT	965 985	981 655
II	Aineelliset hyödykkeet	965 985	981 655
	1. Maa- ja vesialueet		
	2. Rakennukset		
	3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	965 985	981 655
	4. Koneet ja kalusto		
	5. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
III	Sijoitukset	0	0
	1. Osakkeet ja osuudet		
	4. Muut saamiset		
C	VAIHTUVAT VASTAAVAT	9 996	7 280
II	Saamiset	9 996	7 280
	Lyhytaikaiset saamiset	9 996	7 280
	1. Myyntisaamiset	9 933	7 097
	3. Muut saamiset	0	0
	4. Siirtosaamiset	63	183
VASTAAVAA YHTEENSÄ		975 980	988 935
VASTATTAVAA		2 016	2 015
A	OMA PÄÄOMA	448 243	474 943
I	Peruspääoma	552 384	552 384
IV	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-77 441	
V	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-26 700	-77 441
B	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0	0
	1. Poistoero		
E	VIERAS PÄÄOMA	527 737	513 992
I	Pitkäaikainen	400 512	360 267
	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	195 767	155 522
	7. Liittymismaksut ja muut velat	204 745	204 745
II	Lyhytaikainen	127 226	153 725
	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	39 563	72 304
	6. Ostovelat	10 230	5 913
	8. Korottomat velat kunnalta	71 081	63 576
	9. Liittymismaksut ja muut velat	4 570	7 710
	10. Siirtovelat	1 781	4 222
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		975 980	988 935

ALLEKIRJOITUKSET

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Lempäälässä 16.3.2017

LEMPÄÄLÄN VESI -LIIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA

Keijo Nieminen

Jaana Paakkari

Tilintarkastusmerkintä

Olemme tarkistaneet tilinpäätöksen

Lempäälässä pnä

kuuta 2017

